

T.C.
ÇALI MA VE SOSYAL GÜVENL K BAKANLI I
Çalı ma Genel Müdürlü ü

Sayı : E-36664208-000-173392

Konu : Görüş Talebi

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Personel Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 08.06.2022 tarihli ve E-39492672-900-42215 sayılı yazınız.

Aylıksız izne ayrılan kamu görevlilerinin izin dönüşü göreve başlamaları ile OHAL KHK'ları ile görevine son verilen kamu görevlilerinin göreve iade edilmeleri durumunda; sendika üyelikleri, sendika organlarındaki görevleri, toplu sözleşme ikramiyeleri hususlarında nasıl bir işlem yapılacağına ve sendika üyesi kamu görevlisinin kurum içinde farklı bir hizmet koluna giren işyerine naklen atanması veya 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13/b-4 maddesine göre bir yıl süre ile görevlendirilmesi hâlinde sendika üyelik durumlarına ilişkin ilgede kayıtlı yazı eki incelenmiştir.

OHAL KHK'ları ile kamu görevinden ihraç edilen kamu görevlilerinin görevlerine iade edilmeleri ya da aylıksız izin kullanan kamu görevlilerinin göreve başlaması durumunda; bunların sendika üyelikleri, sendika organlarındaki görevleri ve toplu sözleşme ikramiyeleri hususları 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 42 nci maddesi uyarınca Bakanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılımı ile yapılan toplantıda değerlendirilmiştir. Söz konusu toplantıda yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Bilindiği üzere; Anayasanın 51 inci maddesinde, çalışanların ve işverenlerin, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip olduğu; hiç kimsenin bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağı; sendika kurma hakkının ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabileceği; **işçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırlarının gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.**

Anayasanın 51 inci maddesi hükmü çerçevesinde yürürlüğe konulan 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun;

-3 üncü maddesinde, kamu görevlisi; **"Bu Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadro veya pozisyonlarında istihdam edilenlerden işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlileri"** olarak tanımlanmış,

-4 üncü maddesinde, sendikaların hizmet kolu esasına göre, Türkiye çapında faaliyette bulunmak amacıyla **bir hizmet kolundaki kamu işyerlerinde çalışan kamu görevlileri** tarafından kurulabileceği düzenlenmiş,

-6 ncı maddesinde, sendika kurucusu olabilmek için **kamu görevlisi olarak çalışmanın** yeterli olduğu hüküm altına alınmış,

-9 uncu maddesinde, sendika ve sendika şubesi genel kurullarının **üyelerden** oluşacağı, sendika şubesi genel kurullarının ve üye sayısı bini aşan sendikaların genel kurullarının delegelerle

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: D1C4510B-B3DC-4C43-8769-EE07ADAFF6A5

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Adres: Emek Mahallesi Naci AYVALIO LU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Telefon No: +90 (312) 296 60 00 İnternet Adresi: www.csgb.gov.tr/cgm

Kep Adresi: csgb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Duygu KAYA
Çalı ma Uzmanı

yapılabileceği, delegelerin **üyeler tarafından** gizli oy, açık sayım ve döküm esasına ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre seçileceği, sendika şubeleri ile sendika ve konfederasyonların yönetim ve denetleme kurulu üyelerinin bu sıfatla kendi genel kurullarına delege olarak katılacakları düzenlenmiş,

-14 üncü maddesinde, **kamu görevlilerinin çalıştıkları işyerinin girdiği hizmet kolunda kurulu bir sendikaya üye olabilecekleri**; sendikaya üyeliğin **kamu görevlisinin** üç nüsha olarak doldurup imzaladığı üye formu ile **sendikaya başvurması ve başvurunun sendika yetkili organınca kabulü ile** kazanılacağı; üyelik başvurusu, sendika tarafından en çok otuz gün içinde reddedilmediği takdirde üyelik isteminin kabul edilmiş sayılacağı; haklı bir sebep gösterilmeden **üyeliği kabul edilmeyen kamu görevlisinin**, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren otuz gün içinde iş davalarına bakmakla görevli mahallî mahkemede dava açma hakkına sahip olduğu hükmüne yer verilmiş,

-16 ncı maddesinde, **çekilme, göreve son verilmesi veya sair nedenlerle kamu görevinden ayrılanların üyelikleri ile sendika şubesi ve sendika veya konfederasyon organlarındaki görevlerinin sona ereceği**; farklı bir hizmet koluna giren kuruma atanarlardan sendika üyesi olanların ise üyelikleri ile varsa sendika şubesi ve sendika organlarındaki görevlerinin sona ereceği, ancak varsa konfederasyon organlarındaki görevlerinin devam edeceği; emekliye ayrılanların sendika şubesi, sendika veya konfederasyon organlarındaki görevlerinin seçildikleri dönemin sonuna kadar devam edeceği düzenlenmiş,

-18 inci maddesinde sendika veya konfederasyonu ilk genel kurula kadar sevk ve idare edecek yönetim kurulu üyelerinin, genel kurulda yönetim kuruluna seçilenler ile sendika şube yönetim kurulu üyelerinin, ayrıca yazılı talepte bulunmaları halinde bu görevleri süresince aylıksız izne ayrılacakları, 25 inci maddesinde, kamu görevlileri sendikasına, kamu görevlisinin ödeyeceği üyelik ödentilerinin, 14 üncü madde çerçevesinde doldurulan üyelik başvuru formuna ve sendika tüzüğünde belirtilen aylık ödenti tutarına göre kamu işverenince aylığından kesilerek beş gün içinde sendikaların banka hesaplarına yatırılacağı ve ödenti listesinin bir örneğinin ilgili sendikaya gönderileceği hükme bağlanmıştır.

Buna ek olarak, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesinde, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu hükümleri uyarınca **kamu görevlileri sendikalarına üye olup, aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine** ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında aylık veya ücretleri ile birlikte toplu sözleşme ikramiyesi ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere;

-Kamu görevlileri sendikalarına üye olabilmek için 4688 sayılı Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadro veya pozisyonlarında işçi statüsü dışında istihdam edilmenin yanında, sendikaya başvurulması ve başvurunun sendika yetkili organınca kabul edilmesi şarttır.

-Sendika üyesi ve sendika kurucusu olabilmek ya da sendika organlarında görev alabilmek veya sendika seçimlerine delege sıfatıyla katılabilmek için kamu görevlisi olarak çalışmak gerekmektedir.

-Çekilme, göreve son verilmesi veya sair nedenlerle kamu görevinden ayrılanların sendika üyelikleri ile sendika şubesi ve sendika veya konfederasyon organlarındaki görevleri kendiliğinden sona erecektir.

-Kamu görevlilerinin toplu sözleşme ikramiyesinden yararlanabilmeleri için "**kamu görevlileri sendikalarına üye olmak ile aylık veya ücretlerinden üyelik ödentisi kesilmek**" şartlarının birlikte yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bu hususlar çerçevesinde;

1- Sendika üyesi olabilmek için 4688 sayılı Kanun kapsamında kamu görevlisi olarak çalışmanın yanında üyelik için ilgili sendikaya başvurulması ve başvurunun sendika yetkili organınca kabul edilmesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D1C4510B-B3DC-4C43-8769-EE07ADAFF6A5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Adres: Emek Mahallesi Naci AYVALIO LU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Telefon No: +90 (312) 296 60 00 İnternet Adresi: www.csgb.gov.tr/cgm

Kep Adresi: csgb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Duygu KAYA
Çalışma Uzmanı

gerekmektedir. Dolayısıyla, OHAL KHK'ları ile kamu görevinden ihraç edilen ve bu nedenle sendika üyelikleri ile sendika organlarındaki görevleri sona eren kişilerin görevlerine iade edilmeleri durumunda; bunların sendika üyelikleri ve sendika organlarındaki görevlerinin devam etmeyeceği, yeniden sendika üyesi olabilmeleri için 4688 sayılı Kanun kapsamında işlem yapmaları gerektiği ve bunlara toplu sözleşme ikramiyesi ödenmeyeceği,

2- Aylıksız izin durumu;

1) Başka bir kurumda görev yapmak üzere aylıksız izne ayrılanlar (ilgili mevzuat hükümleri uyarınca)

a) Aynı hizmet kolundaki başka bir kurumun memur veya sözleşmeli kadro veya pozisyonunda görevlendirilenlerin sendikaya üyeliklerinin devam edeceği,

b) Farklı hizmet kolundaki bir kurumun memur veya sözleşmeli kadro veya pozisyonunda görevlendirilenlerin mevcut sendika üyelikleri ile sendika organlarındaki görevlerinin sona ereceği, görevlendirildikleri yeni kurumun girdiği hizmet kolundaki sendikalara üye olabilecekleri,

c) İş Kanunu hükümleri çerçevesinde işçi statüsünde çalışmak üzere görevlendirilenlerin; söz konusu dönemde kamu görevlisi statüsünde olmamaları nedeniyle kamu görevlileri sendikalarına olan üyelikleri ile sendika organlarındaki görevlerinin sona ereceği, sadece işçi sendikalarına üye olabilecekleri,

2) Aylıksız izinde olup herhangi bir yerde çalışmayanlar (657 sayılı Devlet Memurları Kanunu md.108)

a) Askerlik durumu

-4688 sayılı Kanunun "Üyeliğin sona ermesi" başlıklı 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında, üyeliğin devamı ve askıya alınması hallerinde 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtildiği,

-6356 sayılı Kanunun "Sendika üyeliğinin sona ermesi ve askıya alınması" başlıklı 19 uncu maddesinin onuncu fıkrasında, herhangi bir askeri ödev nedeniyle silah altına alınan üyenin üyelik ilişkisinin bu süre içinde askıda kalacağı hüküm altına alındığı,

-Bu kapsamda, askerlik nedeniyle aylıksız izne ayrılan kamu görevlilerinin bu süre zarfında sendika üyeliklerinin askıda kalacağı, aylık veya ücretlerinden üyelik ödentisi kesilmediğinden toplu sözleşme ikramiyesinden faydalanamayacakları,

b) Diğer durumlar

-657 sayılı Kanunun 108 inci maddesi uyarınca aylıksız izin hakkından yararlanan kamu görevlilerinin (askerlik durumu hariç); aylık veya ücretlerden üyelik ödentisi kesilme durumu söz konusu olmadığından bunlara toplu sözleşme ikramiyesi ödenmeyeceği,

3) 4688 sayılı Kanunun 18 inci maddesi kapsamında aylıksız izne ayrılan yönetim kurulu üyeleri

-4688 sayılı Kanunun 18 inci maddesi ile sendika, sendika şubesi ve konfederasyon yönetim kurulu üyelerine görevleri süresince aylıksız izne ayrılabilme hakkı tanınmış olup bu kapsamda aylıksız izne ayrılanların sendika üyeliklerinin devam edeceği,

-Söz konusu yöneticilerin aylıksız izin süresince aylık veya ücretlerinden üyelik ödentisi kesilmediğinden bunlara toplu sözleşme ikramiyesi ödenmeyeceği,

mütalaa edilmiştir.

Diğer taraftan, 4688 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, kamu görevlisi; **"Bu Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadro veya pozisyonlarında istihdam edilenlerden işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlileri"** olarak tanımlanmış, 14 üncü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D1C4510B-B3DC-4C43-8769-EE07ADAFF6A5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Adres: Emek Mahallesi Naci AYVALIO LU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Telefon No: +90 (312) 296 60 00 İnternet Adresi: www.csgeb.gov.tr/cgm

Kep Adresi: csgeb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Duygu KAYA
Çalışma Uzmanı

maddesinde, kamu görevlilerinin çalıştıkları işyerinin girdiği hizmet kolunda kurulu bir sendikaya üye olabilecekleri, 16 ncı maddesinde ise, farklı bir hizmet koluna giren kuruma atananlardan sendika üyesi olanların üyeliklerinin sona ereceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun sendika ve konfederasyonların üye sayılarının belirlenmesinde uygulanacak usul ve esaslara ilişkin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, sendika ve konfederasyonların üye sayılarının belirlenmesi için kurumlarca yapılacak tespiti ilişkin toplantıya kurumun işveren vekili ile tahakkuk memuru veya mali hizmetler birimi yetkilisinin ve hizmet kolunda kurulu bulunan sendikalardan birer temsilcinin katılacağı, toplantının her yıl 15 Mayıs tarihinden sonra beş iş günü içerisinde kurumlarca belirlenerek sendikalara bildirilen yer ve günde yapılacağı, **bu Kanuna tabi olarak çalışan toplam kamu görevlilerinin 15 Mayıs tarihi itibarıyla listesi ile aidat kesintisi yapılan sendika üyelerini gösteren listenin taraflarca değerlendirilerek, toplam kamu görevlileri sayısı ile bunların sendikalara dağılımına ilişkin tutanakların taraflarca imzalanacağı**, taşra teşkilatlarında yukarıdaki esaslara göre hazırlanan tutanakların kurum merkezinde yapılacak tespitte değerlendirilmek üzere 15 Mayıs tarihini takip eden iki iş günü içerisinde kurum merkezine gönderileceği, bu tutanakların kurum merkezinde tek bir tutanak haline getirildikten sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına mayıs ayının son iş gününe kadar gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik 07/09/2001 tarihli ve 24516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, söz konusu Yönetmeliğin ekinde yer alan listede, 02 sıra numaralı "*Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri*" hizmet kolunun 05 kurum kodunda "*Üniversiteler*", 03 sıra numaralı "*Sağlık ve Sosyal Hizmetler*" hizmet kolunun 06 kurum kodunda "*Üniversite hastaneleri (tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezleri)*" yer almaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13/b-4 maddesinde, "Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek" Rektörün görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Anılan Kanun ve Yönetmelik hükümlerinden; kamu görevlilerinin çalıştıkları işyerinin girdiği hizmet kolunda kurulu bir sendikaya üye olabilecekleri, farklı bir hizmet koluna giren kuruma atananlardan sendika üyesi olanların üyeliklerinin sona ereceği, kamu görevlisinin farklı bir işyerine geçici olarak görevlendirilmesi halinde sendikal haklarının kullanılması bakımından kadrosunun bulunduğu işyerinin esas alınacağı, 4688 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince sendika üye sayılarının tespitine ilişkin kurumlarca hazırlanan tutanaklarda maaşlarından sendika üye aidatı kesintisi yapılan kamu görevlilerinin dikkate alınacağı; **kadrosu üniversite hastanelerinde (tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezleri) bulunan ve özlük hakları bu kuruluşlarca karşılanan akademik ve diğer personelin, 03 sıra numaralı "*Sağlık ve Sosyal Hizmetler*" hizmet kolunda faaliyette bulunan sendikalara, üniversitelerin diğer birimlerinde kadrolu olarak çalışan akademik ve diğer personelin ise 02 sıra numaralı "*Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri*" hizmet kolunda faaliyette bulunan sendikalara üye olabilecekleri** anlaşılmaktadır.

Ayrıca, 4688 sayılı Kanunun 42 ncı maddesi uyarınca 07/05/2013 tarihinde Bakanlığımız, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile mülga Devlet Personel Başkanlığının temsilcilerinin katılımı ile yapılan toplantıda, üniversite bünyesinde, personeli farklı birimlerde çalışmakta olan bir döner sermaye işletmesi kurulması durumunda; kadro veya pozisyonu döner sermaye işletmesinde bulunan personelden üniversite hastanelerinde (tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezleri dahil) sürekli olarak görev yapanların sağlık ve sosyal hizmet kolunda, diğer birimlerde sürekli olarak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D1C4510B-B3DC-4C43-8769-EE07ADAFF6A5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Adres: Emek Mahallesi Naci AYVALIO LU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Telefon No: +90 (312) 296 60 00 İnternet Adresi: www.csgb.gov.tr/cgm

Kep Adresi: csgb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Duygu KAYA
Çalışma Uzmanı

görev yapanların ise eğitim, öğretim ve bilim hizmet kolunda faaliyet gösteren sendikalara üye olabileceği değerlendirilmiştir

Bilgilerinizi rica ederim.

Nurcan ÖNDER
Bakan a.
Genel Müdür

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D1C4510B-B3DC-4C43-8769-EE07ADAFF6A5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Adres: Emek Mahallesi Naci AYVALIOĞLU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA

Telefon No: +90 (312) 296 60 00 İnternet Adresi: www.csgeb.gov.tr/cgm

Kep Adresi: csgeb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Duygu KAYA
Çalışma Uzmanı

